

नेपाल राष्ट्र बैंक
मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
नागरिक बचतपत्रको प्राथमिक बिक्री प्रक्रिया
(दोस्रो संशोधन २०७८)

(नागरिक बचतपत्रको आवेदन अनलाइन प्रणालीमार्फत् पनि गर्न सकिने व्यवस्थासहित)

(क) निष्कासन तथा बिक्री

नागरिक बचतपत्र बिक्रीको लागि मौद्रिक व्यवस्थापन विभागबाट निश्चित अवधि तोकिएको बिक्री खुला गरिन्छ। खरीदकर्ताले सोही अवधिभित्र खरीदको लागि आवेदन दिनु पर्नेछ।

(ख) खरीदकर्ता

नागरिक बचतपत्र सर्वसाधारण नेपाली नागरिकले मात्र खरीद गर्न सक्नेछन्।

(ग) बिक्री गर्ने कार्यालयहरु

मौद्रिक व्यवस्थापन विभागबाट बजार निर्माताको इजाजतपत्र लिएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु र ती बजार निर्माताका देशभरका शाखा कार्यालयहरु मार्फत नागरिक बचतपत्रको बिक्री गरिन्छ।

नोट: बजार निर्माताको सूची अनुसूची-४ मा दिइएको छ। उक्त सूची यस बैंकको वेबसाइट www.nrb.org.np अन्तर्गत Monetary Management भित्र पनि हेर्न सकिन्छ।

(घ) आवेदन फारम पाइने स्थान

(१) नागरिक बचतपत्रको आवेदन फारम बचतपत्र बिक्री गर्ने बजार निर्माताका कार्यालयमार्फत् निःशुल्क रूपमा प्राप्त गर्न सकिनेछ।

(२) उक्त आवेदन फारम अनुसूची-१ मा पनि उपलब्ध छ।

(ङ) आवेदन फारम भर्ने तरिका

(१) इच्छुक खरीदकर्ताले नागरिक बचतपत्र खरीद गर्नको लागि अनुसूची-१ बमोजिमको दुई प्रति आवेदन फारम र अनुसूची-२ बमोजिमको स्व-घोषणा फारम भरी वा यस बैंकको वेबसाइट www.nrb.org.np अन्तर्गत Monetary Management भित्र रहेको अनलाइन प्रणाली मार्फत पेश गर्न सकिनेछ।

(२) फारममा खरीद गर्न चाहेको रकम अङ्क र अक्षरमा स्पष्ट लेख्नु पर्नेछ।

(३) नागरिक बचतपत्रको प्रमाणपत्र प्रमिशरी नोट वा स्टकको रूपमा उपलब्ध गराइने भएकोले आवेदन फारममा सोहीबमोजिम विवरण भर्नु पर्दछ। प्रमिशरी नोटको रूपमा जारी भएको बचतपत्र घरायसी दरपीठ गरी खरीद-बिक्री गर्न सकिन्छ भने स्टकको रूपमा जारी भएको बचतपत्र बिक्री गर्नु परेमा बिक्रीकर्ता र खरीदकर्ता मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग वा बजार निर्माताको कार्यालयहरुमा गई दस्तखत प्रमाणित गराएपश्चात् मात्र खरीद-बिक्री गर्न सकिनेछ।

(४) फारम भर्दा खरीदकर्ताले पहिले बचतपत्र खरीद गरेको वा नगरेको खुलाउनु पर्दछ। पहिले खरीद गरेको भए र प्रमाणपत्रमा पोर्टफोलियो नम्बर दिइएको भए सो पोर्टफोलियो नम्बर

फारमको तोकिएको महलमा उल्लेख गर्नु पर्दछ । पोर्टफोलियो नम्बर भन्नाले बचतपत्र खरीदकर्ताको मौद्रिक व्यवस्थापन विभागमा रहेको व्यक्तिगत ग्राहक पहिचान नम्बर बुझिन्छ । २०७१ साल पछि जारी गरिएका प्रमाणपत्रहरूमा उक्त पोर्टफोलियो नम्बर दिइएको छ ।

- (५) बचतपत्र खरीद गर्ने व्यक्तिले फारममा आफ्नो नाम देवनागरी र अंग्रेजीमा उल्लेख गरी आफ्नो सम्पर्क टेलिफोन नम्बर, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र नम्बर र नागरिकता जारी भएको जिल्ला उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

(च) दुई वा दुई भन्दा बढी व्यक्तिको संयुक्त नाममा खरीद गर्नु परेमा

- (१) दुई वा दुई भन्दा बढी व्यक्तिको संयुक्त नाममा पनि बचतपत्र खरीद गर्न सकिनेछ ।
- (२) दुई वा दुई भन्दा बढी व्यक्तिले संयुक्तरूपमा बचतपत्र खरीद गर्दा नामको बीचमा “र” अथवा “वा” राखी खरीद गर्न सकिनेछ ।
- (३) दुई वा दुई भन्दा बढी व्यक्तिले संयुक्त रूपमा बचतपत्र खरीद गर्दा आवेदन फारममा खरीदकर्ता सबैले दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।

नोट: दुई वा दुई भन्दा बढीको नामको बीचमा “र” राखी बचतपत्र खरीद गरेमा खरीद गर्ने व्यक्तिहरूले बचतपत्रको साँवा तथा ब्याज भुक्तानी र विक्रीसम्बन्धी कारोबार संयुक्तरूपमा गर्नुपर्ने हुन्छ भने “वा” राखी बचतपत्र खरीद गरेमा खरीदकर्तामध्ये एक जना व्यक्तिले मात्र पनि बचतपत्रको उक्त कारोबार गर्न सकिने हुन्छ ।

(छ) नाबालकको नाममा नागरिक बचतपत्र खरीद गर्नु परेमा

- (१) आफू संरक्षक बसी नाबालकको नाममा पनि बचतपत्र खरीद गर्न पाइन्छ । आवेदन फारममा संरक्षकले हस्ताक्षर गर्नु पर्नेछ ।
- (२) नाबालकको आमा वा बुबा नभएको अवस्थामा अन्य व्यक्ति संरक्षक बस्न चाहेमा स्थानीय निकायको सिफारिशमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले त्यस्तो नाबालक व्यक्तिको निज संरक्षक भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिदिएको पत्रको आधारमा अन्य व्यक्ति पनि नाबालकको संरक्षक बसी नागरिक बचतपत्र खरीद गर्न पाइनेछ ।

(ज) लेखपढ गर्न नजान्ने व्यक्तिले नागरिक बचतपत्र खरीद गर्नु परेमा

- (१) लेखपढ गर्न नजान्ने व्यक्तिले पनि नागरिक बचतपत्र खरीद गर्न सक्दछन् ।
- (२) लेखपढ गर्न नजान्ने व्यक्तिले आवेदन फारममा अन्य व्यहोरा माथि उल्लेख गरिएबमोजिम भर्न लगाई दस्तखत महलमा दुवै हातको बूढी औंलाको ल्याच्चे सहीछाप लगाउनु पर्दछ ।
- (३) यस्ता आवेदकहरूलाई नागरिक बचतपत्रको स्टक प्रमाणपत्र मात्र उपलब्ध गराइनेछ ।

(झ) आवेदनसाथ पेश गर्नुपर्ने कागजात

- (१) आवेदनसाथ नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) संयुक्त नाममा खरीद गर्नुपर्ने अवस्थामा खरीदकर्ता सबै व्यक्तिको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) संरक्षक भई नाबालकको नाममा बचतपत्र खरीद गर्दा नाबालकको नाम जन्म मिति खुलेको जन्मदर्ता प्रमाणपत्रका साथै संरक्षक स्वयंको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) लेखपढ गर्न नजान्ने व्यक्तिले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपिका अतिरिक्त एक प्रति पासपोर्ट साइजको फोटो पनि पेश गर्नु पर्दछ । एकभन्दा बढी थान बचतपत्रको

प्रमाणपत्र लिने हो भने प्रत्येक थान प्रमाणपत्रको लागि एक/एक प्रति थप फोटो पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) आवेदनसाथ पेश गरिएको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपिलाई आवेदक वा संरक्षक स्वयम्ले प्रमाणित गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ब) खरीद सीमा

नागरिक बचतपत्र न्यूनतम दश हजार रुपैयाँ र बढीमा दश हजार रुपैयाँले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने गरी कुल आह्वान रकमसम्म खरीद गर्न सकिनेछ ।

(ट) रकम बुझेको रसीद दिनुपर्ने

बजार निर्माता (बिक्रेता) ले खरीदकर्ताबाट आवेदन र आवेदन फारममा उल्लेख भएबमोजिमको रकम बुझिलिए पछि सोको प्रमाण स्वरूप खरीदकर्तालाई रसीद दिनु पर्दछ । उक्त रसीद पेश गरेपछि मात्र बचतपत्रको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

(ठ) खरीदकर्ताबाट संकलन भएको रकम नेपाल राष्ट्र बैंकमा जम्मा गर्नेसम्बन्धी व्यवस्था (बजार निर्माताका शाखा कार्यालयहरूको लागि समेत)

(१) बजार निर्माताले प्रत्येक दिन खरीदकर्ताहरूको आवेदनसाथ प्राप्त रकम र **सोको प्रमाणित कागजात** र अन्य विवरण अनुसूची-३ मा दिइएको फारममा उल्लेख भएबमोजिम दुई जनाको आधिकारिक दस्तखत सहित सोही दिन मौद्रिक व्यवस्थापन विभागको फोन नं.०१-४४९९८०४ (८३३, ८३४, ८३५) मा फोन गरी कन्फर्म गर्नुपर्दछ । सो फारमको सफ्टकपि मौद्रिक व्यवस्थापन विभागको ईमेल ठेगाना mmissue@nrb.org.np मा पनि अनिवार्य रूपले पठाउनु पर्दछ । ई-मेलबाट प्राप्त कागजातको हकमा सम्बन्धित बजार निर्माताले नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको खाता नं. XXXXXX/०४९/०००-५२४ मा खर्च भए/नभएको यकिन समेत गर्नु पर्नेछ । बजार निर्माताहरूले प्रत्येक दिन अनलाईन मार्फत प्राप्त निवेदन र कागजातहरूको अभिलेख प्रिन्ट गरि सुरक्षित राख्नु पर्नेछ । *OBSS System* मार्फत अनलाईनबाट प्राप्त आवेदनहरू स्वीकृत गरि कारोबार समयभित्र *Submit* गरे पश्चात मौद्रिक व्यवस्थापन विभागलाई ईमेल र फोन मार्फत समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(२) यसरी माथि उल्लेखित समयभित्र सो फारम फ्याक्स वा ईमेलमार्फत प्राप्त भएपछि यस विभागबाट सम्बन्धित बजार निर्माताको नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको खाता नं. XXXXXX/०४९/०००-५२४ खर्च र नागरिक बचतपत्र आवेदन खाता नं. १२०००००/०९५/१११-५२४ मा जम्मा गरी आवश्यक हिसाव मिलान गरिनेछ ।

(ड) आवेदन फारम र संकलित कागजात मौद्रिक व्यवस्थापन विभागमा पठाउनुपर्ने

(१) काठमाडौं उपत्यका भित्रका बजार निर्माताले बचतपत्र खरीदकर्ताहरूबाट संकलित आवेदन फारम र संलग्न कागजात नागरिक बचतपत्रको बिक्री बन्द भएको मितिको भोलिपल्टसम्म विवरण सहित मौद्रिक व्यवस्थापन विभागमा पुग्ने गरी एकमुष्ट रूपमा छिटो साधनबाट सुरक्षित तवरले पठाउनु पर्नेछ ।

(२) काठमाडौं उपत्यका बाहिरका बजार निर्माताले खरीदकर्ताहरूबाट संकलित फारम र अन्य कागजात स्क्यान गरी दैनिक रूपमा मौद्रिक व्यवस्थापन विभागको ईमेल ठेगाना (mmissue@nrb.org.np) मा पठाउन सक्नेछन् । बिक्री बन्द भइसकेपछि भने संकलित कागजातहरू एकमुष्ट रूपमा छिटो साधनबाट सुरक्षित तवरले विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।

(ढ) बचतपत्रको बाँडफाँट

- (१) नागरिक बचतपत्रको बाँडफाँट खुला बजार सञ्चालन समितिको निर्णयानुसार गरिनेछ ।
- (२) रितपूर्वक पेश हुन आएका आवेदकहरुको नाममा मात्र बचतपत्र निष्काशन गरिनेछ । रित नपुगेका आवेदनहरुलाई अस्वीकृत गरिनेछ ।
- (३) अस्वीकृत आवेदकहरुको रकम बचतपत्र निष्काशन मिति पश्चात् ७ दिनभित्र खरीद गरेको संस्थामार्फत् बिना ब्याज फिर्ता गरिनेछ ।

(ण) प्रमाणपत्र तथा ब्याज भुक्तानी पूर्जा

- (१) नागरिक बचतपत्रको प्रमाणपत्र तथा ब्याज भुक्तानी पूर्जा तयार भएपछि बचतपत्र बिक्री गर्ने कार्यालयमार्फत् खरीदकर्तालाई उपलब्ध गराइन्छ । प्रमाणपत्र वितरणसम्बन्धी सूचना यस बैंकको वेबसाईट www.nrb.org.np मा उपलब्ध हुनेछ ।
- (२) बिक्रेताले खरीदकर्तालाई नागरिक बचतपत्रको प्रमाणपत्र तथा ब्याज भुक्तानी पूर्जा प्रदान गर्दा साँवा प्रमाणपत्रको अग्रभागमा धनीको दस्तखत भन्ने स्थानमा बचतपत्र धनीको दस्तखत गराउनु पर्दछ । सो क्रममा बचतपत्र खरीदको लागि आवेदन गर्दा उपलब्ध गराएको रसीद (रकम बुझाएको) फिर्ता बुझि लिनु पर्दछ ।

(त) दोस्रो बजार कारोबार

नागरिक बचतपत्रको दोस्रो बजार कारोबार अर्थात् बचतपत्रको शुरु निष्काशन पछिको खरीद-बिक्री कारोबार बजार निर्माताको इजाजतपत्र लिएका बैंक तथा वित्तीय संस्था (शाखा कार्यालयहरुबाट समेत) र नेपाल राष्ट्र बैंकका प्रदेशस्थित कार्यालयहरु मार्फत गर्न सकिनेछ ।

(थ) अन्य ब्यवस्था

नागरिक बचतपत्रको निष्काशन, बिक्री वितरण तथा बाँडफाँटसम्बन्धी अन्य ब्यवस्था प्रचलित ऐन, नियमका साथै खुला बजार सञ्चालन समितिको निर्णय एवम् नेपाल सरकारले समय-समयमा तोकेबमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची-१
नागरिक बचतपत्र खरीदको लागि आवेदन फारम

नेपाल राष्ट्र बैंक
मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
काठमाडौं ।

महाशय,

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट हालै प्रकाशित सूचना अनुसारको नागरिक बचतपत्र खरीद गर्न ईच्छा भएकोले नगद रु..... (अक्षरेपि मात्र) बुझाई यो आवेदन दिएको छु/छौं । निम्न अनुसारको बचतपत्र मेरो/हाम्रो नाममा निष्काशन गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछु/गर्दछौं ।

..... प्रतिशत नागरिक बचतपत्र (... वर्षे)

किसिम	दर	थान	जम्मा रकम रु.	रकम अक्षरमा
(क) प्रमिशरी नोट*				
(ख) स्टक*				
(ग) पहिले बचतपत्र खरीद गरेको/नगरेको				
(घ) खरीद गरेको भए पोर्टफोलियो नम्बर				

* प्रमिशरी नोट भन्नाले घरायसी दरपीठ गरी खरीद-विक्री गर्न सकिने बचतपत्र बुझिन्छ भने स्टक भन्नाले त्यसरी खरीद-विक्री गर्न नसकिने बचतपत्र बुझिन्छ । स्टक बचतपत्र खरीद-विक्री गर्नु परेमा खरीद-विक्रीकर्ता दुवै मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग वा बजार निर्माताका कार्यालयहरूमा गई दस्तखत प्रमाणित गराउनु पर्दछ ।

.....
दस्तखत

नाम (देवनागरिमा)	अंग्रेजीमा:
ठेगाना	
नागरिकताको प्रमाणपत्र नं./जिल्ला:	मोबाइल/टेलिफोन नं.:

संयुक्त नाममा खरीद गर्नेभए

र	वा	(कुनै एक कोष्ठमा ✓ चिनी लगाउनु होस्)
नाम (देवनागरिमा):	नाम (देवनागरिमा):	
नाम अंग्रेजीमा:	नाम अंग्रेजीमा:	
ठेगाना:	ठेगाना:	
मोबाइल/टेलिफोन नं.:	मोबाइल/टेलिफोन नं.:	
नागरिकताको प्रमाणपत्र नं./जिल्ला:	नागरिकताको प्रमाणपत्र नं./जिल्ला:	

नाबालकको नाममा खरीद गर्ने भएमा

नाबालकको नाम (देवनागरिमा):	अंग्रेजीमा:
संरक्षकको नाम (देवनागरिमा):	अंग्रेजीमा:
संरक्षकको ठेगाना:	
संरक्षकको नागरिकताको प्रमाणपत्र नं./जिल्ला:	संरक्षकको मोबाइल/टेलिफोन नं.:
खरीदकर्ताले आवेदन फारमसाथ नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्दछ । नाबालकको हकमा जन्मदर्ता प्रमाणपत्र पेश गर्नु पर्दछ ।	

आवेदन बुझिलिने कार्यालयले भने

कार्यालयको नाम:

स्थान: मिति

माथि आवेदनमा उल्लेख भए बमोजिमको रु. (अक्षरेपि मात्र) यस कार्यालयमा दाखिला भएको रकम नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग विभाग, काठमाडौंस्थित खाता नम्बर १२०००००/०९५/१९९-५२४ मा जम्मा हुने गरी ट्रान्सफर गरिएको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

.....
सहायक

.....
अधिकृत

.....
कार्यालय प्रमुख

अनुसूची-२

स्व-घोषणापत्र

स्थायी ठेगाना मा बस्ने
श्रीको नाती/नातिनी श्री
.....को छोरा/छोरी/पत्नी नागरिकताको प्रमाणपत्र नं./जिल्ला
.....को वर्षको म, र
..... र मेरा सगोलका परिवारका सदस्यले नेपालको कुनै पनि बैंक तथा
वित्तीय संस्थासँग कर्जा लिई आजका मितिसम्म नियतवश ऋण नतिर्ने कार्य गरेको छैन । यदि
मैले माथि भनेको कुरा भुट्टा ठहरे कानूनबमोजिम सहुंला/बुभाउंला ।

दस्तखतः

मिति:

अनुसूची-४
बजार निर्माताहरुको सूची

क्र.सं.	बजार निर्माता	इजाजतपत्र प्राप्त मिति	इजाजतपत्र नं.
१.	श्री मेगा बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१
२.	श्री लक्ष्मी बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	२
३.	श्री सिभिल बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	३
४.	श्री नविल बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	४
५.	श्री सिटिजन्स बैंक इण्टरनेशनल लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	५
६.	श्री सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	६
७.	श्री बैंक अफ काठमाण्डू लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	७
८.	श्री प्रभु बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	८
९.	श्री सनराइज बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	९
१०.	श्री सेञ्चुरी कर्मासियल बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१०
११.	श्री नेपाल बंगलादेश बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	११
१२.	श्री एनएमबि बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१२
१३.	श्री सानिमा बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१३
१४.	श्री कृषि विकास बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१५
१५.	श्री माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१६
१६.	श्री एन आई सी एशिया बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१७
१७.	श्री प्राइम कर्मासियल बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	१८
१८.	श्री राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	२२
१९.	श्री कुमारी बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	२८
२०.	श्री सांग्रीला डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	३०
२१.	श्री महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	३५
२२.	श्री गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड, ललितपुर	२०७३/०४/०१	३८
२३.	श्री आई.सि.एफ.सि फाइनेन्स लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	३९
२४.	श्री गुडविल फाइनेन्स लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	४१
२५.	श्री नागरिक लगानी कोष, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	४३
२६.	श्री नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	४४
२७.	श्री ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	४५
२८.	श्री एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, भापा	२०७३/०४/०१	४६
२९.	श्री सेन्ट्रल फाइनेन्स लिमिटेड, ललितपुर	२०७३/०४/०१	४९
३०.	श्री श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं	२०७३/०४/०१	५१
३१.	श्री मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७६/०५/१३	५३
३२.	श्री रिलायन्स फाइनेन्स लिमिटेड, काठमाडौं	२०७७/०९/२०	५४
३३.	श्री पोखरा फाइनेन्स लिमिटेड, कास्की	२०७७/१२/०१	५५
३४.	श्री कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड, काठमाडौं	२०७७/१२/१७	५६
३५.	श्री शाइन रेसुझा डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, बुटवल	२०७८/११/०२	५७